

060/1 LONELVI (Vassdragsnr. 060.4Z)

<u>Fylke(r):</u>	Hordaland
<u>Kommune(r):</u>	Osterøy
<u>Kartblad N50:</u>	1116 II, 1215 IV, 1216 III
<u>Nedbørfelt:</u>	57,7 km ²
<u>Toppunkt-utløpspunkt:</u>	666 - 0 moh.
<u>Skoggrense:</u>	ca. 500 moh.
<u>Marin grense:</u>	ca. 70 moh.
<u>Naturgeografisk region:</u>	37d: Vestlandets løv- og furuskogregion, underregion; Sogn og Fjordanes ytre og midtre fjordstrøk 38b: Den vest-norske lyngheiregion, underregion; Kysten på Vestlandet
<u>Landskapsregion:</u>	21: Ytre fjordbygder på Vestlandet
<u>Urørt natur:</u>	>5 km: 0 %, 3-5 km: 0 %, 1-3 km: 4 %
<u>SP-kategori/-gruppe:</u>	Under behandling
<u>Verneplanstatus:</u>	Ikke tidligere vurdert
<u>Nasjonale laksevassdrag:</u>	Foreslått av MD, men skal vurderes senere

Generell beskrivelse

Vassdraget ligger på Osterøya og drenerer mot nord, ut Lonevågen til Osterfjord. Vassdraget har oseanisk klima med milde vintre og kjølige somre. Årsnedbøren er 2500-3000 mm. Beregnet spesifikk avrenning er 94,09 l/s/km² og middeltilsiget 5,43 m³/s.

Vassdraget følger strøkretningen sørøst-nordvest. I sør og øst ligger fjellområder 500 - 666 moh. I øst ligger Storavatnet og Bysheimvatnet (320 og 382 moh.). I lavere deler ligger flere vann, som styrt av bergstrukturen, drenerer i ulike retninger til Lonevågen.

Utenom kulturlandskap med tilhørende anlegg, veinett, tilførselsveier og interne gårdsveier i nedre deler, er det lite tekniske inngrep. En kraftledning dels følger og dels krysser elva i nedre deler.

Det meste av nedbørfeltet antas å være LNF-områder.

Ingen områder er vernet etter naturvernloven.

Vannkvaliteten varierer ettersom berggrunnsforholdene varierer mye over korte avstander. Det er mange aktive bruk i nedre deler, dvs. at et visst tilsig fra landbruksaktiviteter må påregnes.

Geologisk mangfold

Berggrunnen er en del av Bergensbuene. Bergartene ble deformert og omdannet under den kaledonske fjellkjedefoldingen, og har en langsgående nordvestlig - sørøstlig retning. Dette gir området en høy geologisk heterogenitet. Bergartene består stort sett av ulike omdannede bergarter.

Det ligger arealer med morenemateriale knyttet til områdene rundt selve Lonelvi. Skred-, ras- og forvittringsmateriale finnes også stedvis. Små lommer med fluviale avsetninger forekommer.

Fluviale prosesser er intakte gjennom hele vassdraget.

*Middels/stor verneverdi **(*)*

Biologisk mangfold

Det finnes 5 fiskearter i vassdraget med til dels gode bestander; laks, sjørret (og ørret), røye (Borgavatnet), stingsild og ål. Lonelvi er produktiv med en smoltproduksjon på totalt >30 smolt/100m², og en årlig produksjon av laksesmolt i størrelsesorden 10 000. Laksestammen i elva har spesielle særtrekk som lav snittvekt på laksen ("smålakselv"). Det er utarbeidet driftsplan for anadrom fisk. Laksestammen har stor forskningsmessig interesse, og har vært knyttet til forskning over nærmere 40 år. Stort sett alle mindre bekkedrag har funksjon som gytebekker for ørret. Berggrunn og

vannkvalitet tilsier at det finnes et for regionen typisk arts mangfold knyttet til selve vassdraget. Elvemusling finnes i Lonelvi. Blodigler er kjent fra Borgavatn.

Skog, våtmark/ferskvann, kulturmark og fjell er hovednaturtyper som dominerer i nedbørfeltet.

Vassdraget er regionalt viktig for vannfugl, med Borgavatnet som viktigste element. Vannet er en klassisk lokalitet når det gjelder overvintrende sangsvaner i Hordaland, og området brukes også av andre vannfuglarter året rundt. Det er kjent hekkeområder for flere rødlistede arter (en vannfuglart, en rovfuglart og en ugleart). Vassdraget har også en tett bestand av hekkende fossefall.

Hjort er vanlig. For mindre pattedyr, inklusive smågnagere, antas det at alle for regionen vanlige arter forekommer. Tilsvarende for reptiler og amfibier (hoggorm, frosk og padde).

Av planter er det påvist tre rødlistede arter lav: kystprikklav, randprikklav og kastanjelav. Elvemusling forekommer. Vassdraget har også funksjon for minimum 5 rødlistede fuglarter (hekkefunksjon for 3 arter, vinterfunksjon for 2 vannfuglarter).

*Stor verneverdi ****

Landskapsbilde

Det dominerende landskapstrekket i Osterøy kommune er det kuperte landskapet i veksling med fjell og vann- og våtmarksområder.

Nedbørfeltet er generelt sett topografisk variert. De mest framtrepende landskapselementene er Bruviksnipa på 822 moh. i utkanten av feltet i sør og Revheimsfossen som renner fra Eltervatnet og ned i Loneelva. Gjerståfossen er et viktig kulturlandskapselement.

Friluftsliv

Nedbørfeltet er relativt stort til å være et kystnært vassdrag og friluftsmulighetene er rimelig gode. Tilgjengeligheten er god. Friluftaktiviteten i området er stor, og inkluderer turgåing, friluftsfiske/sportsfiske, kanopadling, bading, bærsanking, båtliv og jakt (hortejakt). Vassdraget har funksjon både i lokal og regional sammenheng. Sportsfiske etter laks er ett av flere spesielt viktige elementer på regionalt nivå.

Det finnes flere friluftsområder. Ved Borgovatnet finnes en badeplass og utfartsområde ved riksveien sør ved vannet. Plassen har lokal bruksverdi. Området ved Kjerringhaugen-Bruviknipa-Njåstad er det største fjellområdet på Osterøy. Det fungerer som regionalt turområde med Bruviksnipa som er et sentralt utsiktspunkt, og mål for arrangerte turer. To skogs- og fjellområder er Hæddena som ligger mellom Havrå og Mjeldadalen og Erstadfjellet-Stemmiseggi mellom Mjeldadalen og Erstad. Området har samlet sett en regional bruksverdi.

Det er utarbeidet fiske- og friluftskart, hvor stier og fiskevann er avmerket.

*Stor verdi ****

Kulturmiljø

Av førhistoriske kulturminner er det registrert en steinalderboplass på Hatland, som vitner om tidlig bosetting her. Videre er det registrert flere gravhauger/røyser fra jernalder på gårdene Gjerstad, Lono og Mele. En nausttuft fra jernalder er registrert på Lono og det er gjort rike gravfunn på flere gårder. Disse kulturminnene er spor etter en vel etablert jordbruksbasert bosetting i området i jernalder. Det er funnet jernslag og en kullgrop, trolig fra jernalder/middelalder på Mele.

Av nyere tids kulturminner langs vassdraget finnes det et kvernhus på Revheim og ruiner etter naust ved utløpet av elva. Naustene har vært brukt av gårder lenger opp langs elva. En gammel bro, Høgabrua, er bevart ved Solberg. Det er tradisjon for setring langs hele vassdraget, og spesielt i øvre deler er det trolig at flere setre/tufter vil bli funnet ved en registrering.

Det er enkelte kulturminneinteresser langs vassdraget. Kulturminnene er varierte og spenner over et stort tidsrom. Kulturminnene representerer ulik bosetting og bruk av området over tid.

*Middels verneverdi ***

Samiske interesser

Det er ikke registrert samiske interesser i området.

Landbruk

Nedbørfeltet omfatter ca. 15 000 daa produktivt skogareal og ca. 12 300 daa dyrket mark hvorav 10 900 daa er i drift. Dette er de mest produktive områdene i Osterøy kommune. Det er aktiv melkeproduksjon i området.